

Raadsinformatiebrief

Aan Raad
Portefeuillehouder Janneke van den Hout
Onderwerp Rapportage Beheersing Sociaal Domein.
Datum 17-01-2023

Kennisnemen van

De rapportage fase 1b 'Beheersing Sociaal Domein'.

Inleiding

Deze rapportage is het tweede deelresultaat van het project Beheersing Sociaal Domein fase 1. Deze opdracht is op 10 januari 2022 vastgesteld door het college. Aanleiding voor de projectopdracht is de financiële analyse van BMC in het kader van de strategische heroriëntatie. Hieruit komt naar voren dat de gemeente Goirle op basis van de begroting 2021 per inwoner gemiddeld € 206 meer uitgeeft aan taakveld 6, Sociaal Domein in vergelijking met andere gemeenten. Doel van de projectopdracht is inzicht krijgen en duiden waarom dit verschil in uitgaven er is. De resultaten van fase 1a inzicht zijn al met u gedeeld op 16 juni 2022.

Met deze raadsinformatiebrief leggen we het tweede deelresultaat van het project beheersing Sociaal Domein ter kennisname aan u voor.

Op 10 januari 2023 heeft het college kennisgenomen van de rapportage 'Beheersing taakveld 6'. In deze rapportage is voor taakveld 6 voor het jaar 2021 inzichtelijk gemaakt waaraan én waarom de gemeente Goirle meer geld uitgeeft in taakveld 6 dan de vergelijkingsgemeenten. Dit is fase 1b beheersing sociaal domein, onderdeel van het programma grip op sociaal domein. Het resultaat van het onderzoek biedt u als raad een compleet overzicht van de mogelijkheden en ideeën om tot afvlakking van de uitgaven in het sociaal domein te komen.

De rapportage is gebaseerd op het jaar 2021. De ontwikkelingen die in 2022 plaats hebben gevonden, zoals wijziging van het woonplaatsbeginsel en de regionale inkoop (Wmo, Jeugd, Hulp bij Huishouden en Hulpmiddelen) zijn niet in het rapport verwerkt.

Informatie

De centrale onderzoeksvraag van fase 1b is: Waaraan én waarom geeft de gemeente Goirle meer geld uit in taakveld 6 dan de vergelijkende gemeenten? In fase 1b ligt de nadruk op het vergelijken van data, demografie en beleidskeuzes van de gemeente Goirle met die van de gemeente Dongen, Gilze en Rijen, Oisterwijk en Lisse. Dit doen we voor de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening en het Voorliggend veld. De onderzoeksgegevens zijn vanaf hoofdstuk 3 per wet vastgelegd en aangevuld met aanbevelingen inclusief de consequenties. Deze aanbevelingen zijn onderdeel van het programma grip op sociaal domein.

Financiële analyse (pijler zorg, zie RIB 16 juni 2022)

In de financiële vergelijking van taakveld 6, sociaal domein blijkt dat iedere gemeente het meeste uitgeeft aan de taakvelden inkomensregelingen, maatwerkdienstverlening 18+ en maatwerkdienstverlening 18-. De gemiddelde uitgaven per inwoner van de gemeente Goirle is op deze drie taakvelden van alle gemeenten het hoogst.

Gemiddelde uitgaven per inwoner per taakveld (totaal taakveld 6)

Bedragen x € 1.000	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse	Gemiddelde totaal
<i>Samenkracht en burgerparticipatie</i>	76	93	152	58	75	91
<i>Wijkteams</i>	42	55	24	49	66	47
<i>Inkomensregelingen</i>	264	282	342	234	245	273
<i>Begeleide participatie</i>	110	57	72	125	71	87
<i>Arbeidsparticipatie</i>	41	22	42	26	10	28
<i>Maatwerkvoorziening (WMO)</i>	50	12	41	45	15	33
<i>Maatwerkdienstverlening 18+</i>	271	168	255	183	222	220
<i>Maatwerkdienstverlening 18-</i>	322	215	233	243	188	240
<i>Overige (geescaleerde zorg 18+ en 18-)</i>	3	16	25	2	16	12
<i>Totaal gemiddeld per inwoner</i>	1.178	920	1.185	963	906	1.031

De gemiddelde afwijking per inwoner per taakveld is berekend. De top 3, waarin in Goirle de grootste afwijking van het gemiddelde heeft, ziet er als volgt uit:

- 1) Maatwerkdienstverlening 18-
- 2) Maatwerkdienstverlening 18+
- 3) Begeleide participatie

De jeugdhulp, taakveld maatwerkdienstverlening 18-, heeft de grootste afwijking. De gemeente Goirle betaalt gemiddeld € 82 per inwoner meer dan het totale gemiddelde per gemeente. Voor het taakveld maatwerkdienstverlening 18+ (denk hierbij aan onder andere Wet maatschappelijke ondersteuning) betaalt de gemeente Goirle gemiddeld € 51 per inwoner meer dan de andere gemeenten. Op de derde plaats staat de begeleide participatie, beschut werken, WSW - dagbesteding. Gemeente Goirle betaalt gemiddeld € 23 per inwoner meer dan de andere gemeenten.

De afgelopen jaren zien we een toename van de uitgaven in het sociaal domein bij alle gemeenten. Uit de vergelijking blijkt dat iedere gemeente minder uitgaven heeft in 2021. Bij de gemeente Goirle is sprake van een daling van 5% in de uitgaven. Ten opzichte van de vergelijkende gemeenten staat Goirle hiermee op de tweede plaats. De invoering van regionale en lokale beheersmaatregelen binnen het sociaal domein hebben hierop invloed gehad.

Van alle gemeenten die meegenomen zijn in de vergelijking heeft de gemeente Lisse de laagste kosten per inwoner op het taakveld 6, sociaal domein. Van de gemeenten die in de regio liggen, heeft de gemeente Dongen de laagste kosten per inwoner. De vergelijking van data en cijfers voor Wet

maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet, Participatiewet en voorliggend veld is in het rapport fase 1b beheersing sociaal domein beschreven.

Demografische analyse (pijler mensen, zie RIB 16 juni 2022)

Voor de uitvoering van het onderzoek is een onderzoeksbureau benaderd om een vergelijking tussen de gemeenten Goirle, Dongen, Gilze en Rijen, Oisterwijk en Lisse op bevolking, woningvoorraad, werkgelegenheid en arbeidsplaatsen naar diverse kenmerken te maken. De gemeente Goirle scoort over het algemeen goed en bovenstaande gegevens zijn niet direct aanleiding om te veronderstellen dat de hoge kosten in het sociaal domein aan externe oorzaken te wijten zijn. Op basis van het opleidingsniveau is het mogelijk dat inwoners beter de weg weten te vinden naar het sociale domein, maar dit is een aanname. Het hoge aantal tienermoeders in Goirle kan leiden tot hogere kosten in de jeugdhulp in Goirle, omdat veel van deze tienermoeders in het daarvoor bestemde jeugdhulp complex verblijven. Daarnaast kunnen we concluderen dat de levensverwachting van onze inwoners het hoogst is ten opzichte van de vergeleken gemeenten. De behoefte aan zorg neemt toe, naarmate inwoners ouder worden. Dit zorgt mogelijk voor een grotere aanspraak op de Wmo.

Beleidskaders

Er is niet direct een oorzaak te vinden in een ruimhartiger beleid, waardoor de gemeente Goirle meer geld uit geeft in vergelijking met andere gemeenten. Het beleid van de gemeenten komt voor het merendeel overeen.

Vervolg

Graag zou het college met de raad en stakeholders, zoals de participatieraad, het dorpssteam, het dorpscollectief Riel en het platform minima een oordeelsvormende avond in het eerste kwartaal van 2023 willen plannen waarin een set aan knoppen wordt gepresenteerd waaraan gedraaid kan worden om afvlakking van de uitgaven in het sociaal domein mogelijk te maken. Deze set aan knoppen zijn de aanbevelingen uit het rapport fase 1B Beheersing Sociaal Domein, die wij via deze raadsinformatiebrief (bijlage rapport fase 1b) met u delen. Iedere knop gaat gepaard met een effect en dit wordt gedurende de avond inzichtelijk gemaakt. De avond is interactief en het eindproduct / -resultaat zijn kaders waarbinnen uitvoering aan de knoppen gegeven gaat worden. Deze kaders worden u besluitvormend voorgelegd.

De kaders die u vaststelt, nemen wij voor de uitvoering van het programma grip Sociaal Domein mee. Over de voortgang wordt u per kwartaal geïnformeerd.

Communicatie

Wij sturen deze raadsinformatiebrief ook ter informatie naar de participatieraad.

Bijlagen

1. Rapportage fase 1b Beheersing Sociaal Domein
